

Plan van aanpak invoering Omgevingswet in Weert

Om ons als gemeente Weert voor te bereiden op de Omgevingswet is een plan van aanpak gemaakt in de vorm van een 'infographic' met daarin de [doelen](#) van de wet, de [fases](#) van invoering, de uit te voeren [acties](#), de [resultaten](#) van deze acties, de [projectbeheersing](#) en de [impact](#) op onze organisatie (raad, college, medewerkers, ICT-ers, RUD). Door op één van de afbeeldingen in het plan van aanpak te klikken, krijg je meer (achtergrond)informatie.

Waarom een stelselwijziging en een Omgevingswet?

Het [huidige stelsel](#) van relevante wet- en regelgeving voor de leefomgeving is [complex, versnipperd en onoverzichtelijk](#). Het kan belemmerend werken voor duurzame ontwikkeling en initiatieven. Modernisering van het omgevingsrecht is noodzakelijk. Op deelterreinen is de afgelopen jaren [al gestart met het moderniseren van het omgevingsrecht](#), zoals met de Wabo, Wet ruimtelijke ordening, etc. Maar hiermee ontstaat er nog niet een inzichtelijk, samenhangend en toekomstbestendig stelsel van omgevingsrecht. Daarvoor is [meer nodig](#) en dat moet worden bereikt met de komst van de Omgevingswet. Met de wet worden regels vereenvoudigd, gebundeld en meer in samenhang met elkaar gebracht. Dit leidt tot een verdergaande integratie van wet- en regelgeving van verschillende beleidsvelden. Circa 40 wetten, ongeveer 120 AMvB's en honderden ministeriële regelingen zullen geheel of deels opgaan in het [nieuwe stelsel onder de Omgevingswet](#).

Doelen Omgevingswet

In artikel 1.3 van de Omgevingswet staan de maatschappelijke doelen van de wet genoemd:

Deze wet is, met het oog op [duurzame ontwikkeling](#), gericht op het in onderlinge samenhang:

- a. bereiken en in stand houden van een [veilige en gezonde fysieke leefomgeving](#) en een [goede omgevingskwaliteit](#), en
- b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving [ter vervulling van maatschappelijke functies](#).

De Omgevingswet heeft als afgeleide van deze doelstellingen vier belangrijke verbeterdoelen:

- het vergroten van de [inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak](#) van het omgevingsrecht;
- het bewerkstelligen van een [samenhangende benadering](#) van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- het vergroten van de [bestuurlijke afwegingsruimte](#) door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- het [versnellen en verbeteren van besluitvorming](#) over projecten in de fysieke leefomgeving.

Fases van invoering

Gemeenten doorlopen voor invoering van de omgevingswet over het algemeen vier fasen. Deze fasen zijn hieronder weergegeven.

Fase 1: bewustwording: zorgen dat benodigde informatie beschikbaar is, dat de sleutelfiguren in positie zijn en dat plannen worden ontwikkeld voor activiteiten, capaciteit en middelen die nodig zijn voor de uitvoering.

Fase 2: voorbereiden op invoering: het ontwerpen van de instrumenten die nodig zijn voor invoering. In veel gevallen ook door te participeren in landelijke projecten.

Fase 3: realiseren: het doorvoeren van de veranderingen op alle hiervoor genoemde onderwerpen.

Fase 4: nazorg en beheer: zorgen dat na inwerkingtreding van de wet geregeld is dat begeleiding en ondersteuning beschikbaar is voor de eigen organisatie, inwoners en ondernemers en andere (gelieerde) partners.

Acties 2016-2020

In het volgende overzicht zijn de genoemde acties voor de komende jaren in tijd uitgezet.

De kleuren geven aan in welke fase de actie zich bevindt.

(bwustwording, voorbereiden, realiseren of nazorg/beheer)

Inwerkingtreding
Omgevingswet

Sporen	2016	2017	2018	2019	2020
1. Informatie en communicatie	→				
2. Strategie bepalen (uitgangspuntennotitie)	→				
3. Omgevingsvisie verkennen/experimenteren ¹	→				
4. Omgevingsplan verkennen/experimenteren ²	→				
5. Omgevingsvisie			→		
6. Omgevingsplan				→	
7. Omgevingsvergunning/toezicht/handhaving verkennen		→			
8. Omgevingsvergunning/toezicht/handhaving inregelen			→		
9. Processen en taken vastleggen		→			
10. Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO, tot 2024)	→				
11. Leer- en ontwikkeltraject WinD		→			

¹ Inclusief inventariseren beleidsvisies, plannen etc. die worden geïntegreerd in omgevingsvisie.

² Inclusief inventariseren beleidsregels, verordeningen etc. die worden geïntegreerd in omgevingsplan.

Informereren en communiceren

De meesten weten, dat de Omgevingswet er aan komt, maar kennen de inhoud nog niet. Het blijkt lastig om je door alle bergen van rapporten en teksten helemaal zelf een beeld te vormen. We moeten raad, B&W, management, medewerkers van informatie en kennis voorzien: [bijeenkomsten](#), [interessante sprekers](#), [presentaties](#), [werkgroepen](#), [afdelingsoverleggen](#), [webinars](#), [nieuwsbrieven](#), [OCTO \(intranet\)](#), [etc.](#) Ook in 2017 moeten we doorgaan met het geven van informatie. De Omgevingswet zelf zit nog in de groei. Hoe ziet de complete Omgevingswet er uit? Accenten zullen worden verlegd en details worden duidelijk. Daar moeten we iedereen over informeren, maar iedereen moet vooral ook [zelf op zoek naar info](#). Een start kan worden gemaakt via onderstaande links:

- <https://www.akd.nl/t/Paginas/Omgevingswet.aspx> (overzichtelijke site met heldere uitleg over o.a. de instrumenten)
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet>
- <https://vng.nl/onderwerpenindex/ruimte-en-wonen/omgevingswet>
- <https://www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl/>
- <http://www.omgevingswetportaal.nl/>
- <http://www.omgevingsweb.nl/>
- <http://nualeenvoudigbetermagazine.nl/index.html>

Op [OCTO](#) (intranet) is een groep Omgevingswet aangemaakt, waar iedereen in de organisatie lid van kan worden. Hier wordt belangrijke informatie gedeeld. In de mediabibliotheek zijn en worden interessante documenten geplaatst. Het is verstandig lid te worden van deze groep, [actief deel te nemen](#) aan discussies, vragen te stellen en/of discussies te starten.

Strategie bepalen

Hoe belangrijk vinden we de Omgevingswet en hoe hard gaan we daarmee aan de slag? We kunnen kiezen uit drie ambities: (1) niet meer doen dan nodig, (2) goede trendvolger en (3) trendsetter. Niet meer doen dan nodig is doet geen recht aan de doelen van de Omgevingswet. Je kunt de doelen alleen waarmaken als je bereid bent om het anders te doen en je daarvoor open te stellen. Veel van wat we doen staat al in het teken van de Omgevingswet. Onze keuze gaat daarom naar de ambitie van een [goede trendvolger](#): op tijd beginnen, experimenteren en de doelen van de omgevingswet op een realistische manier waarmaken. Vervolgens kunnen we al leren van de ervaringen bij andere gemeenten en deze ervaringen meenemen in de op te stellen omgevingsvisie, programma's en omgevingsplan voor het hele grondgebied. We passen daarbij de gemeentelijke visie op [burgerparticipatie en overheidsparticipatie](#) toe (manifest).

Als er voldoende inzicht is in de principes en instrumenten van de Omgevingswet kunnen we aan de slag gaan met de [strategische uitgangspunten](#). Wat wil Weert met de Omgevingswet? Wat willen we bereiken? [Hoe willen we sturen, regisseren, faciliteren, samenwerken?](#) Wat doen we om ideeën en initiatieven van burgers en bedrijven centraal te stellen? Wat willen we regelen? Wat legt de raad vast en wat laat de raad over aan B&W? Waar houden regels op en begint vertrouwen? [Eind 2016 gaan we hiermee starten](#). De raad wordt gevraagd hoe ze hierbij betrokken willen worden. De strategische uitgangspunten en kernwaarden zijn nodig om een omgevingsvisie en omgevingsplan te kunnen maken, om te bepalen hoe we omgaan met projecten en initiatieven en hoe we burgers, bedrijven en organisatie betrekken bij alles wat hoort bij de fysieke leefomgeving. Na de verkenning die start eind 2016, stellen we in de eerste helft van 2017 een nota van uitgangspunten op en leggen die aan de raad voor.

Experimenteren

Omgevingsvisie en programma's

We gaan in 2018 van start met een omgevingsvisie, omdat onze huidige structuurvisie eind 2013 is vastgesteld en op een interactieve manier tot stand is gekomen. Begin 2017 volgt een herijking van de visie op het stadshart (binnenstad). Verder zijn we bezig met het opstellen van stadsdeelvisies. Ook deze visies komen al gedeeltelijk in de geest van de omgevingswet tot stand. We moeten de komende tijd goed nagaan of het opstellen van nieuwe visies of beleid, dat straks onder de Omgevingswet valt, verstandig is. Wellicht is het beter om bestaande en nieuwe visies straks onder te brengen in de omgevingsvisie en de programma's. Het is nuttig in 2017 al te starten met een inventarisatie van beleidsplannen en visies en een plan van aanpak om in 2018/2019 te komen tot een vastgestelde omgevingsvisie.

Omgevingsplan

Geldende bestemmingsplannen vormen in eerste instantie het omgevingsplan. Maar elke nieuwe juridische regel voor de fysieke leefomgeving moet na 2019 in de vorm van een aanvulling van dat ene omgevingsplan worden vastgesteld. We kunnen eind 2016 van start gaan met een verkenning van dit instrument. Wellicht dat er dan al de eerste experimentele voorbeelden van zijn. We gaan verkennen wat we moeten regelen en hoe we dat kunnen doen. Wat nemen we er in op, wie doet dat, hoe doen we dat? Die verkenning is in het begin nog technisch en gebaseerd op bestaand beleid. We moeten het instrument in de vingers krijgen. Het in fasen opstellen van een omgevingsplan volgt in 2017. Het idee is om te experimenteren met een omgevingsplan voor een deelgebied (kernen, bedrijventerreinen of wijken) en al eens breder te kijken naar het bestemmingsplan en beheerprogramma voor de binnenstad.

De afgelopen jaren is een proces in gang gezet om het aantal bestemmingsplannen voor het grondgebied van Weert te reduceren tot vijf (centrum, buitengebied, woongebieden, kernen, bedrijventerreinen). Dit wordt de komende twee jaar voltooid. Hiermee hebben we een belangrijke stap gezet in het uniformeren en actualiseren van regels en kunnen burgers gemakkelijker de relevante regels opzoeken. Waar mogelijk worden de bestemmingsplannen geactualiseerd/opgesteld in de geest van de Omgevingswet.

Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

De Omgevingswet breidt het aantal gebieden/vergunningen, dat onder die wet valt nog verder uit. De proceduretijd wordt verkort tot een super korte termijn van 8 weken. Er komen meer algemene regels en minder vergunningen. De Omgevingsvergunning gaat op het gebied van scope, termijnen, integraliteit, dienstverlening, samenwerking en beleidsgevoeligheid nog veel verder dan de Wabo. Meer vergunningsvrij betekent wellicht meer advies vooraf en toezicht en handhaving achteraf. We kunnen in 2016 van start gaan met een verkenning van dit instrument. Wat nemen we erin op, wie doet dat, hoe doen we dat? Wat zijn de gevolgen voor advisering, toezicht en handhaving? Dit doen we in overleg met de Omgevingsdienst.

Processen en taken

Het verkennen van en [experimenteren](#) met de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunningen leveren inzicht in hoe we die het beste kunnen maken en uitvoeren. Daar komen [nieuwe processen en taken](#) uit voort. De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) voert nu een aantal taken (milieu en vergunningverlening) voor Weert uit. De processen rond de omgevingsvergunningen worden ingewikkelder en krijgen kortere termijnen. De [samenwerking](#) met de RUD en mogelijk met andere externe partners (o.a. GGD, veiligheidsregio, waterschappen, provincie) moet daarom opnieuw worden uitgelijnd. Die moeten we [in de loop van 2017 en 2018](#) uitwerken, vastleggen en invoeren.

Digitaal stelsel omgevingswet

ICT is een cruciale en kritische factor. We moeten aansluiten op de [landelijke voorzieningen](#) (informatiehuizen, digitaal stelsel omgevingswet). We moeten onze [eigen systemen verbeteren/aanpassen](#) aan de nieuwe processen van de Omgevingswet (zaakgericht werken, gegevensbeheer en gegevensuitwisseling, maak- en beheerssoftware voor omgevingswetinstrumenten). Dit betekent ook iets voor de leveranciers van onze applicaties. Iets om [direct mee te starten](#): waar staan we nu en wat gaan we nodig hebben? Daar komt bij dat Weert een [ICT-samenwerking](#) is aangegaan met de gemeenten Venlo en Roermond. De ICT-componenten moeten in dat samenwerkingsverband worden verkend.

Leer- en ontwikkeltraject WinD

De organisatie werkt aan het organisatie-ontwikkeltraject Weert in Dynamiek (WinD). Het doel is het ontwerpen van een robuuste flexibele organisatie (structuur) en het ontwikkelen van medewerkers die toegerust zijn op de nieuwe uitdagingen. Er komt een leer- en ontwikkelprogramma, de structuur wordt (stapsgewijs) aangepast (logischer en wendbaarder) en er liggen (inhoudelijke) ontwikkelopdrachten voor de organisatie en de afdelingen. [Eén van die ontwikkelopdrachten is een goede invoering van \(het gedachtegoed van\) de Omgevingswet](#). Dit gaat in 2017 al van start.

Van medewerkers en leidinggevendenden wordt het volgende verwacht:

- Verbinding met Weerter samenleving, halen synergie, samenwerken over de grenzen heen (*samen*).
- Vakkennis op orde, rechtmatig handelen, afspraken nakomen (*betrouwbaar*).
- Lef tonen, durven los te laten, oplossingsgericht, stimuleren en innoveren (*bewegen*).
- Verantwoordelijkheid nemen, tonen eigenaarschap, benutten talenten (*ik*).

Beoogde resultaten wat betreft de structuur:

- Medewerkers (mede)eigenaar maken: verantwoordelijkheden laag in de organisatie met regelruimte.
- Eenduidige verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
- Korte lijnen met burgers, bestuur en korte interne beslislijnen, versterkte regiefunctie.
- Dynamische, wendbare organisatie.
- Logische clusters van processen en activiteiten.

Processen gaan anders lopen en taken zullen veranderen. Dat is niets nieuws, dat is aan de orde van de dag. [Het kan zijn, dat formaties en functies moeten worden aangepast](#). Dat speelt vanaf [2018 en later](#), als processen en taken duidelijk zijn. Als we alle inzichten hebben, is er ook zicht op het nut om de organisatie aan te passen.

Projectresultaten

De acties die we in 2016-2020 uitvoering moeten in 2020-2024 leiden tot en volgende resultaten.

Instrumenten

- Één omgevingsvisie en de huidige bestemmingsplannen zijn verbreed tot een omgevingsplan³.
- Aangepaste werkprocessen (soepele, efficiënte en effectieve wijze behandelen van initiatieven en heldere werkprocessen toezicht en handhaving).
- Deregulering bestaande verordeningen, beleidsregels en beleidsplannen/visies (minder regels, overzichtelijker, toegankelijker).

Cultuur

- Integraler werken op het gebied van de fysieke leefomgeving.
- Sturen op doelen en ambities.
- Een inspirerende en uitnodigende overheid op het gebied van de fysieke leefomgeving.
- Lokale (bestuurlijke) afwegingsruimte.

Digitaal stelsel omgevingswet

- Informatievoorziening en digitalisering op orde (gemeente en burger hebben zelfde informatiepositie; met één klik op de kaart ziet men wat mogelijk is op bepaalde locatie).

Op voorhand is het projectresultaat niet eenduidig te schetsen. Het resultaat kan gedurende het proces wijzigen.

---

³ Bij de inwerkingtreding van de wet worden de huidige bestemmingsplannen van rechtswege een Omgevingsplan. Het hebben van een omgevingsvisie en omgevingsplan is verplicht.

Projectbeheersing

In het kader van projectmatig werken, is de invoering van de omgevingswet als [strategisch project](#) te bestempelen. Er is sprake van een complex project, met vele actoren en belanghebbenden, mogelijke tegenstrijdige belangen, een lange doorlooptijd en een groot maatschappelijke belang. Een strategisch project betekent [een belangrijke rol voor de gemeenteraad](#).

Organisatie

Er is sinds juni 2016 een ambtelijk [projectteam](#) aan de slag. Dit projectteam bestaat uit enthousiaste en deskundige collega's uit de hele organisatie: Anouk Beurskens, Anouk Cramers, Michel Jans, Jordy Beckers, Harry Wang, Charlotte van Barneveld, Maurice Smeets, Monique Bessems Jan Ploumen, Marco van Dijk en Petra Bulk (procesmanager 1^e fase). Het projectteam heeft de volgende [taken](#):

- Als kwartiermakers de invoering van de Omgevingswet organiseren.
- Initieren, informeren, adviseren en organiseren wat nodig is en wat wordt gevraagd (zie activiteiten).
- Assisteren van het management, dat verantwoordelijk blijft.

De gemeenten Nederweert, Leudal en Weert werven eind 2016 samen een [procesmanager Omgevingswet](#). Deze procesmanager zorgt voor een goede uitvoering van dit plan van aanpak.

[Bestuurlijk opdrachtgever](#) is wethouder Frans van Eersel. [Ambtelijk opdrachtgever](#) is directeur Ella Croonenberg. Zij is in de termen van de organisatieontwikkeling opgavedirecteur voor de Omgevingswet. De [stuurgroep](#) bestaat uit de bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever, de bij de omgevingswet betrokken afdelingshoofden en de procesmanager Omgevingswet. De stuurgroep heeft de volgende taken:

- Stelt belangrijke documenten vast (zoals dit plan van aanpak, uitgangspuntennotitie), voordat dit de bestuurlijke besluitvorming ingaat.
- Stuurt bij als dat nodig is en zorgt voor het vrijmaken van de benodigde personele capaciteit.

In de loop van 2017 kan de projectvorm zo nodig aangepast worden. Als de Omgevingswet zelf uit de steigers komt en als het plan van aanpak voor 2017 en 2018 concreter wordt, moet de projectvorm daaraan zo nodig worden aangepast. Er zullen zeker [deelprojecten \(werkgroepen\)](#) ontstaan en een eigen spoor gaan volgen. Hiervoor worden [trekkers per activiteit](#) benoemd.

Afbakening

Het project richt zich op de eerder beschreven doelstelling en activiteiten. De volgende zaken behoren expliciet niet tot het project:

- Begeleiding van individuele medewerkers voor wie de veranderingen gevolgen hebben voor hun functie/takenpakket. Dit is de taak van de direct leidinggevenden.
- Aansturing van de uitvoering van taken en de daadwerkelijke invoering van de veranderingen. Ook dit is een taak van de direct leidinggevenden. Het project richt werkwijzen in en draagt deze dan over aan de lijn.

Kosten

Niemand heeft nog een goed idee over de kosten van invoering en van de baten als de wet eenmaal in werking is. In 2016 zijn er in ieder geval ambtelijke kosten en kosten op het gebied van kennisontwikkeling en bijeenkomsten. Er zullen ook kosten zijn op het gebied van het digitaal stelsel en ICT.

Landelijk is er een financieel akkoord Omgevingswet (zie voor meer informatie: [VNG-ledenbrief van 24 mei 2016](#)). De hoofdlijnen van dit akkoord:

- Eenmalige investeringskosten voor bouw digitale stelsel, informatiepunt en invoeringsondersteuning worden betaald door het Rijk.
- Besparingen door invoering omgevingswet komen ten gunste van ieder van de betrokken partijen. Het Rijk zal niet afromen door uitnamen uit het gemeentefonds.
- Gemeenten gaan meebetalen aan de structurele uitvoeringskosten van het digitale stelsel en een centraal informatiepunt. De jaarlijkse onderhoudskosten (met maximum van € 18 miljoen) worden door alle partijen gedragen volgens een verdeelsleutel. Gemeenten betalen 70% (rijk 19%, provincies 6% en waterschappen 5%).
- Elke partij is zelf verantwoordelijk voor eigen invoeringskosten (transitiekosten), zoals volgen opleidingen, organisatie- en cultuurveranderingstrajecten, aansluiting eigen digitale voorzieningen op landelijke stelsel.

Voor het begeleiden van dit project is een procesbeleider nodig en per onderdeel zijn er trekkers/projectleiders nodig. Deze trekkers komen uit de eigen organisatie en moeten tijd krijgen om de ontwikkelingen te volgen, deel te nemen aan de projectteamvergaderingen, sporen te trekken en producten te leveren. Dit heeft gevolgen voor het reguliere werk (de winkel blijft open tijdens de verbouwing). Verder is een werkbudget nodig, onder andere voor het organiseren van workshops/bijeenkomsten/trainingen, het inhuren van deskundigheid op bepaalde terreinen, het op orde brengen van de digitalisering en informatievoorziening, etc.

Het is belangrijk om de invoering van de Omgevingswet als activiteit en qua kosten in de begrotingscyclus te verwerken.

De Omgevingswet is een grote en complexe operatie, vergelijkbaar met de drie decentralisaties in het sociale domein. Het is dan ook noodzakelijk hiervoor personele capaciteit en middelen beschikbaar te stellen. Extra kosten zijn er de komende 3 jaar voor ambtelijke inzet, bijeenkomsten, trainingen en opleiding en voor ICT-aanpassingen. Omdat er op het gebied van het digitaal stelsel en ICT nog veel onduidelijk is, volgt hiervoor een apart (raads)voorstel als dat nodig is. Voor een procesmanager, de extra inzet van ambtelijke capaciteit (o.a. vrijmaken projectteamleden en deelprojectleiders) en voor bijeenkomsten/opleiding, inhuur expertise e.d. wordt een [budget van € 150.000,- per jaar gevraagd voor de periode 2017 t/m 2019](#).

Risico's

De invoering van de Omgevingswet kent ook risico's. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's.

- [Het digitaal stelsel Omgevingswet](#) is een belangrijke randvoorwaarde voor een goede werking van de wet. Afhankelijk van landelijke ontwikkelingen. Die goed volgen en tijdig voorbereiden op aansluiting landelijke voorzieningen.
- Er moet voldoende [procesbegeleiding, capaciteit en budget](#) worden vrijgemaakt voor deze belangrijke decentralisatie in het fysieke domein. Anders komt er onvoldoende beweging en verandering.
- Het is belangrijk te [experimenteren](#) met de Omgevingswet en al doende ons voor te bereiden op de wet. De winkel blijft open tijdens de verbouwing; dit betekent dus voldoende tijd en capaciteit hiervoor vrij maken.

Andere risico's zijn:

- Valkuil van werken met doelregels: verdere juridisering: aan de voorkant veel vrijheid/beweegruimte maar door jurisprudentie verder ingekaderd. Willekeur ligt op de loer. Het is dan ook goed om in de besluitvorming voldoende dialoog aan te gaan met inwoners en ondernemers.
- Adviseurs van initiatiefnemers voldoende meekrijgen in het proces blijft een aandachtspunt.
- Onduidelijkheid/discussie over de taken en inrichting van de RUD.
- Grote afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten voor ondernemers die gevestigd zijn in andere gemeenten kan regelgeving door decentrale verschillen onduidelijker worden. Dit past echter binnen de wet (lokaal maatwerk).
- Houding en gedrag van mensen. Loslaten van bestaande regelgeving en invloed vergt een andere werkhouding. Hier wordt aandacht aan gegeven binnen de organisatieontwikkeling WinD.
- De gedachte achter de Omgevingswet is meer ruimte en mogelijkheden creëren en procedures verkorten voor initiatiefnemers. Een belangrijk aandachtspunt is de steeds kritischere omgeving. De overheid blijft in ruimtelijke procedures de algemene belangenafweger. Dit vergt dan ook de nodige gespreksvaardigheden bij betrokken ambtenaren. In het kader van de organisatieontwikkeling WinD wordt hier aandacht aan besteed.

Impact organisatie

De Omgevingswet komt er natuurlijk vooral [voor onze burgers en de bedrijven](#). Zij hebben direct belang bij wat er in Weert gebeurt, op hun eigen terrein en in hun omgeving. Zij zijn de gebruikers en de klanten van de fysieke leefomgeving. Zij ondervinden dus direct en indirect de voordelen van de omgevingswet. Dat betekent, dat zij:

- meer betrokken worden bij beleid, plannen en regels;
- meer de mogelijkheid krijgen om met eigen oplossingen te komen;
- meer mogelijkheden krijgen om dingen te doen, waarvoor geen vergunning meer nodig is;
- sneller een besluit krijgen op hun aanvraag om een vergunning;
- digitaal meer zaken kunnen regelen en betere informatie krijgen.

[De Omgevingswet gaat uit van een grotere vrijheid, maar ook van een grotere verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven](#). Vergunningen worden vaak vervangen door algemene regels. Als je je daar aan houdt heb je geen vergunning meer nodig, maar dan moet je je wel aan die regels houden.

In dit plan van aanpak richten we ons vooral op wat de gemeentelijke organisatie van Weert moeten doen om dat mogelijk te maken. Iedereen die zich nu bezig houdt met de fysieke leefomgeving, krijgt direct te maken met de nieuwe Omgevingswet. De wet gaat over de fysieke leefomgeving en de activiteiten die daar gevolgen voor hebben of kunnen hebben. De fysieke leefomgeving omvat de gebouwde en de natuurlijke omgeving en gaat in ieder geval over: bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen, natuur en cultureel erfgoed. Iedereen, die nu iets doet op het gebied van ruimtelijke ordening, bouwen, milieu, openbare ruimte en infrastructuur, water, natuur, monumenten en erfgoed krijgt er mee te maken. De gevolgen gaan over het hele proces van beleid en uitvoering, alle vormen van beleid en uitvoering krijgen er mee te maken. [Het systeem, het beleid en de inhoud, de processen, de taken en verantwoordelijkheden veranderen](#).

Ieders zorg en inzet voor de fysieke leefomgeving blijven natuurlijk behouden. Een van de uitgangspunten is, dat de kwaliteit van onze leefomgeving ten minste op gelijk niveau moet blijven. [De kunst is om 'ons werk' beter, sneller en transparanter te doen](#) en de Omgevingswet biedt daarvoor een beter systeem aan. In het begin is het voor een deel zoeken en proberen. We moeten het omgevingsrecht voor Weert opnieuw in beleid, regels en processen vastleggen. Het is zeker niet zo, dat alle beleid en regels helemaal opnieuw bedacht moeten worden. Wat goed is, blijft behouden en wordt opgenomen in de omgevingsvisie, een programma, beleidsregels of het omgevingsplan. [We zijn al voortdurend bezig de dienstverlening te verbeteren, de Omgevingswet vraagt van ons om een tandje bij te zetten](#).

Gaat de Omgevingswet het veel eenvoudiger maken? Het omgevingsrecht als systeem wordt in ieder geval duidelijker en beter: alle regels bij elkaar en op elkaar afgestemd. We krijgen meer mogelijkheden en meer afwegingsruimte. [Sommige milieunormen blijven hard, anderen worden zachter en meer inwisselbaar](#). We mogen de regels van ruimtelijke ordening globaler maken en regelen wat het doel is zonder het middel voor te schrijven. We krijgen dus meer mogelijkheden en speelruimte, maar de verplichting om regels en besluiten goed te verantwoorden blijft hetzelfde. We blijven dezelfde belangen van ruimte, economie, milieu, natuur, duurzaamheid en erfgoed etc. tegen elkaar afwegen. Ook de mogelijkheden van rechtsbescherming blijven voor een groot deel hetzelfde. Over alle regels en besluiten kan het oordeel van de rechter gevraagd worden. [Een belangrijk element van het wetsvoorstel is de participatie van burgers en bedrijven bij besluitvorming over plannen, visies en projecten](#). De wetgever verwacht daar meer draagvlak van, waardoor het vervoltraject sneller kan lopen en de gemeente bij een eventuele rechtsgang sterker staat.

Hieronder staat een overzicht van 'functies' bij de gemeente voor welke de Omgevingswet directe gevolgen heeft. Het overzicht geeft een eerste indruk wat er voor de diverse onderdelen van de gemeentelijke organisatie verandert. Dat overzicht is een voorzichtige verkenning, want die verkenning gaan we juist samen maken. Toch is die opgenomen om een indruk te geven van hoe de Omgevingswet gaat doorwerken.

Gemeenteraad

- Kan en moet opnieuw kaders vaststellen: hoe en op wat wil de gemeente sturen in de fysieke leefomgeving, wat regelen we wel en niet?
- Moet integraal omgevingsbeleid vaststellen: de omgevingsvisie.
- Moet één omgevingsplan vaststellen voor de hele gemeente, dat alle bestemmingsplannen en omgevingsverordeningen gaat vervangen.
- Heeft bij de vaststelling van het omgevingsplan meer regelvrijheid en afwegingsruimte.
- Moet bepalen tot waar de raad zelf wil sturen en ruimte laat aan B&W.
- Moet bepalen hoe en met welk instrument gestuurd wordt: omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsvergunning.
- Moet bepalen waar regels ophouden en vertrouwen begint.
- Moet de spelregels van participatie bepalen.

College van B&W

- Is bestuurlijk verantwoordelijk voor de tijdige en goede invoering van de Omgevingswet.
- Krijgt meer speelruimte en bevoegdheden bij de uitvoering van beleid.
- Stelt programma's en beleidsregels vast.
- Verleent omgevingsvergunningen en heeft daarbij meer afwegings- en afwijkingsruimte.
- Moet bepalen welke taken door de gemeente en welke door de omgevingsdienst worden uitgeoefend.
- Is bestuurlijk verantwoordelijk voor participatie, dienstverlening, toezicht en handhaving onder de Omgevingswet.

Management

- Moet voorwaarden scheppen voor de organisatie om de Omgevingswet voor te bereiden en op tijd in te voeren.
- Moet zorgen voor de aanpassing van processen, taken, kennis, competenties.
- Moet voorstel doen welke taken door de gemeente en welke door de Omgevingsdienst worden uitgeoefend.
- Moet aangeven welke ICT-voorzieningen nodig zijn.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

- Is als verlengd bestuur direct betrokken bij de uitvoering van de Omgevingswet.
- Gaat samen met de gemeenten de Omgevingswet verkennen en vertalen in mogelijkheden van uitvoering en dienstverlening.
- Moet net als gemeente zorgen voor adequate ICT-voorzieningen in eigen huis en als verbinding met de partners in uitvoering en dienstverlening.
- Moet met de gemeenten afspraken maken over uitvoering Omgevingswet.

Medewerkers

- Moeten samen integraal omgevingsbeleid opstellen i.p.v. sectoraal beleid.
- Moeten samen het omgevingsplan opstellen i.p.v. de vele bestemmingsplannen en de vele verordeningen.
- Moeten (nog meer) generalist, netwerker en regisseur zijn; worden meer afhankelijk van specialistische kennis van anderen in de eigen organisatie of van de omgevingsdienst.
- Moeten binnen de korte wettelijke termijn omgevingsvergunningen verlenen.
- Moeten sneller en efficiënter samenwerken met omgevingsdienst, andere overheden en wettelijke adviseurs.
- Gaan meer begeleiden en informatie geven en minder vergunningen verlenen.
- Moeten meer tijd besteden aan toezicht en controle, omdat meer vergunningvrij is.
- Moeten als bronhouder informatie in de landelijke gegevensloketten bijhouden (Informatiehuizen, Digitaal Stelsel Omgevingswet).

Informatie-adviseurs en ICT-ers

- Moeten mede zorgen, dat ICT-systemen voor de uitvoering van de Omgevingswet op tijd worden ingevoerd en gebruiksklaar zijn (software, standaarden, aansluiting aan landelijke systemen).
- Moeten mede zorgen, dat de eigen ICT-systemen voor integraal en zaakgericht werken, beheer en uitwisseling van gegevens en voor dienstverlening het werken met de Omgevingswet mogelijk maken.

Hieronder wordt per [werkveld](#) nader ingezoomd op de veranderingen voor medewerkers.

Ruimtelijke ordening

Deze medewerkers stellen nu ruimtelijk beleid en ruimtelijke plannen op. Ruimtelijke ordening blijft er, maar niet als zelfstandige taak met eigen plannen. De omgevingsvisie en het omgevingsplan worden de digitale opvolgers (met een heel brede scope) van de huidige Wro-digitale plannen. De medewerkers zijn bekend met processen van integratie, afweging en planvorming. Het lijkt daarom voor de hand te liggen, dat deze beleidsmedewerkers het initiatief nemen voor het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Hiervoor worden integrale teams gevormd uit alle betrokken afdelingen. De medewerkers blijven, net als nu, betrokken bij de omgevingsvergunning in de vorm van dienstverlening en beoordeling.

Medewerkers ruimtelijke ordening stellen ook nu in vele vormen beleid en programma's op voor de fysieke leefomgeving: wonen, werken, economie, recreëren, milieu en duurzaamheid, natuur, landschap, afval, water, infrastructuur, erfgoed. Nog meer dan nu het geval is, maken ze daar integraal beleid van en nemen dat op in de gemeentelijke omgevingsvisie. Dat vraagt meer afstemming en meer samenwerking tussen de verschillende afdelingen. Ook de advisering en uitvoering van de taken op milieugebied (geluid, bodem, lucht e.d.) moeten nu worden uitgevoerd conform de Omgevingswet. Deze medewerkers moet nadenken over toepassing van zogenaamde omgevingswaarden, een soort milieunorm, die in het omgevingsplan kan worden opgenomen.

Vergunningen

Vergunningverleners zijn nu vertrouwd met de Wabo en het OLO (digitaal loket voor de omgevingsvergunning). Onder het bereik van de omgevingsvergunning gaan meer gebieden vallen: zie het kader. De proceduretermijn wordt heel kort en er staat bijna geen maat op de omgevingsvergunning. Die kan voor heel kleine zaken gelden, maar ook voor heel grote stedelijke projecten, waarbij wordt afgeweken van het omgevingsplan. De vergunningverleners moeten zorgen, dat aan alle digitale aspecten van de omgevingsvergunning wordt voldaan. Ze moeten meer gaan doen aan het begeleiden van initiatiefnemers en aan het managen van het proces van de omgevingsvergunning intern en extern. De vergunningverleners worden de regisseur van het breed inzetbare instrument omgevingsvergunning.

Toezicht en handhaving

Omdat er meer vergunningsvrij wordt, komt er meer nadruk op toezicht en controle. De taken van toezichthouders en handhavers veranderen ook door ontwikkelingen, die parallel lopen, zoals bouwtoezicht door commerciële bedrijven. Grote delen van de APV en andere verordeningen moeten worden opgenomen en geïntegreerd in het omgevingsplan. Specifieke onderwerpen (horeca, openbare veiligheid) blijven buiten de Omgevingswet en kunnen afstemmingskwesaties opleveren.

Ruimtelijke projecten en vastgoed

Projectleiders krijgen binnen het fysieke domein te maken met andere manieren van sturing in het omgevingsrecht en moeten daar zelf ook vorm aan geven in de eigen projecten op het gebied van de ontwikkeling en het beheer van vastgoed. Er is al veel maatwerk in sturing met diverse vormen van participatie

Omgevingsvergunning:

Besluit inhoudende de toestemming voor een bouwactiviteit, rijksmonumentactiviteit, stortingsactiviteit op zee, brandveilig gebruik, milieuactiviteit, wateractiviteit, ontgrondingsactiviteit, plaatsing mijnbouwinstallatie, beperkingengebied-activiteit, Natura2000-activiteit, flora en fauna activiteit. Ook in een gemeentelijke, provinciale of waterschapsverordening kunnen vergunningplichtige activiteiten worden aangewezen. Een in een gemeentelijke omgevingsplan opgenomen vergunningplicht voor bijv. handeling aan gemeentelijk monument, beschermd stads- en dorpsgezicht, aanleg van een weg, vellen of kappen, geldt als omgevingsvergunning.

en cocreatie: herontwikkelingsprojecten, centrummanagement, voorzieningenbeleid, etc. Ze krijgen direct te maken met de instrumentele veranderingen van de Omgevingswet en moeten de kennis en de processen daarop aanpassen. Dat geldt zeker voor de wettelijke regeling voor gebiedsontwikkeling en kostenverhaal.

Beheer openbare ruimte

De regeling van het gebruik en het beheer van de openbare ruimte en de infrastructuur wordt onderdeel van het omgevingsplan. Dan gaat het bijvoorbeeld om wegen/parkeren, bomen, inritten, aansluitingen, e.d. De inhoudelijke taken op het gebied van aanleg en beheer van de openbare ruimte en infrastructuur wijzigen niet direct. De uitvoering van projecten zal wel volgens de juridische regels van de Omgevingswet moeten lopen.

Informatievoorziening, gegevensbeheer, ICT

Medewerkers op dit terrein moeten het digitaal werken volgens de Omgevingswet mogelijk maken. Zij moeten samen met de vakafdelingen zorgen, dat Weert wordt aangesloten op de landelijke systemen van de Omgevingswet en dat er integraal en zaakgericht kan worden gewerkt. Dit is een zeer belangrijke en uitdagende klus, waar tijdig mee moet worden gestart.

Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn

Deze beleidsafdeling houdt zich onder andere bezig met wijkgericht werken, accommodatiebeleid, gezondheid/welzijn, veiligheid, culturele instellingen. De Omgevingswet verandert daar niet direct iets aan. Wel zullen zij, als beleidsafdeling, op onderdelen betrokken worden bij de omgevingsvisie en de omgevingsplannen.

Vragen?

Vragen, opmerkingen, tips over dit plan van aanpak? Neem gerust contact op met [de procesmanager invoering Omgevingswet](#).

Vanwege het vertrek van de huidige procesmanager, wordt eind 2016 een nieuwe procesmanager voor de drie gemeenten Nederweert, Leudal en Weert geworven. Deze procesmanager zorgt voor een goede uitvoering van dit plan van aanpak.